

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE WIE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr K. Schilder.

Medewerkers: Ds F. A. den Boeft, Helpman; Ds E. T. v. d. Born, Amersfoort; Prof. P. Deddens, Kampen; Ds D. van Dijk, Groningen; Ds J. Francke, Rotterdam; Prof. Dr S. Greijdanus, Kampen; Prof. B. Holwerda, Amersfoort; K. v. Hulzen, Groningen; A. Janse, Breda; Dr P. Jasperse, Leiden; Ds B. Jongeling, Sappemeer; Ds H. Knoop, Rotterdam; Dr G. K. Schoep, Den Haag; A. Schilder, Den Haag; Ds J. Smelik, Apeldoorn; Dr H. Smilde, Groningen; D. Stroe, Bussum; Prof. Dr C. v. Til, Philadelphia, Pa, U.S.A.; Prof. C. Veenhof, Kampen; Ds G. Visé, Kampen; Ds F. de Vries, 's-Gravenhage; Ds D. K. Wielenga, Rotterdam; A. Zijlstra, Groningen.

Ale stukken bestemd voor de Redactie zende men aan: Prof. Dr K. SCHILDER, Vloeddijk 14, Kampen. Adm.-adres: Oosterbaan & Le Cointre N.V. — Goes.

Postrekening No. 406040. — Telefoon 2424. BUREAU „DE REFORMATIE“ — GOES. Ingezonden papieren worden B.F.P. no. 3266 verzonden deze uitgave wekelijks en is de omvang van dit nummer 8 pag., form. 30 x 41 1/2 cm.

Abonnement: f 4.— per half jaar bij vooruitbetaling. Voor het Buitenland en Ned. Indië f 10.— per jaar. Advertentiën: 10 cent per mm. Losse nummers 20 cent.

INHOUD: Hoofdartikel: Bezwaarden over en onder de Synodocratie, 30. — Uit de Schrift: Wat is erger: een S.D.-er van buiten de kerk, of een individualist van binnen de kerk? (1 Cor. 14: 21a). — Op en om 't kerkplein: Dewijl de tijd kort is.... — Kerkelijk leven: Brieven van de reis: Nogmaals: de belangstelling van Dr H. N. Ridderbos; Geef ons een kerk, en bewaar ons voor de secte; Critiek op de Confessie? I. — Uit het pol. en soc. leven: Arbeid. — Uit de historie: A en B voorheen en thans, 3. — St. u. o. Kerken: Eenheidsmogelijkheid (2 slot). — Groninger Brieven. — Perschoon. — Kerkenleuws.

HOOFDARTIKEL

BEZWAARDEN OVER en onder de synodocratie. 30

(Een intermezzo.)

Een uitdaging.

Er is dezer dagen iets geschied, dat, naar het zich laat aanzien, van kerkhistorische betekenis zal worden!

Aan de reeks feiten, welke de geschiedenis van de Gereformeerde Kerken beslissend bepalen, is er namelijk weer een toegevoegd.

Wij willen daar, wel binnen het kader van deze reeks, maar toch den gewonen gang daarvan even onderbrekend, aandacht aan geven en trachten dat gebeuren in het juiste en volle licht te plaatsen.

Wie eenigszins op de hoogte is met het kerkelijk gebeuren in ons „goede vaderland“, speciaal met wat in den gereformeerden hoek geschiedt, weet dat daar wonderlijke dingen plaats grijpen.

Eén ervan is, dat overal en op de meest onbeschaamde en ongeestelijke wijze, de besluiten van de Generale Synodes van 1942-46 worden gesaboteerd en bespot.

Men verhaalt van predikanten, die als hun dat nuttig voorkomt, ronduit verklaren, dat ze zich van de plechtig bezworen en krachtig op de conscientien gebonden leeruitspraken geen zier aantrekken.

Men spreekt van kerkeraden, die per se „bezwaard“, dat wil in dit geval zeggen: de synodale leerbesluiten verachtende, predikanten zoeken en beroepen.

Vestigt men de aandacht op deze feiten, dan antwoordt men u: Ja, zulke dingen zijn mogelijk, maar wie bewijst ze?

Bovendien: zijn de kerken aansprakelijk voor immorele daden van een of meer van haar leden en ambtsdragers? Zijn er niet te allen tijde menschen geweest in Christus' kerk, die bedektelijk afwijkende leerinzen verkondigden?

En inderdaad: voor deze redeneering is wel wat te zeggen.

Al moet daar onmiddellijk aan worden toegevoegd, dat een trouwe kerk, als zij zulke geruchten verneemt, de roeping heeft naar een dergelijke, gesignaleerde verachting van haar leer grondig onderzoek te doen.

Op dit oogenblik is het evenwel zoo, dat in den meest duidelijken en publieken vorm, die denkbaar is, met grooten nadruk en expresselijk, door een ambtsdrager, werkzaam in één van de „Gereformeerde Kerken“, de leeruitspraken worden genegerd, gesaboteerd, gediskwalificeerd en gerefuteerd.

Verschenen is namelijk, enkele dagen geleden, de tweede druk van het bekende boek van Ds J. G. Feenstra, „Onze Geloofsbelijdenis“, waarin op de zoo juist getypeerde wijze met geloofswaarheden, door de gebonden kerken beleden, ten aanschouwe van het gansche kerkvolk wordt omgesprongen.

Nu gaat het ons niet om het feit, dat Ds Feenstra aldus handelt. Dat juist hij zoo doet interesseert en regardeert ons in de huidige situatie niet. Hij moet, wat ons betreft, zelf uitmaken hoe, wat hij thans verricht, in verband met zijn ambtseed, voor God kan worden verantwoord.

Wat ons echter thans wel, en zelfs in hooge mate boelt en bezig houdt is het feit, dat door een predikant, een ambtsdrager, van de gebonden Gereformeerde Kerken een onderdeel van de belijdenis dier kerken, — en dan een onderdeel, dat zij nog pas onlangs heeft vastgesteld; dat zij met zoo diepen ernst tot leer der kerk proclameerde dat zij om de niet-aanvaarding daarvan mannen uit hun ambt waarde, schorste en afzette; dat zij óók nog in haar laatstgehouden, meeste vergadering, als „krachtens het leergezag van Christus' kerk uitgevaardigde“ leeruitspraken, „bindend“ verklaarden — bewust en openlijk loochent!

We willen allereerst de feiten bezien.

Reeds eerder, in het nummer van 28 Juni j.l., hebben we in dit blad op de leer van Ds Feenstra inzake het verbond en den doop gewezen. We citeerden om haar te tekenen o.a. ook zijn verklaring van de Geloofsbelijdenis.

Volkomen terecht kon ieder, die dit toen las, opmerken: „Ongetwijfeld, wat U aanhaalt is door Ds Feenstra geschreven. Het zijn zijn eigen woorden. En ze zijn voor geen misverstand vatbaar. Zij zijn volkomen in strijd met wat de synodes van 1942-46 dienaangaande vaststelden. Maar, U moogt niet vergeten, dat deze uiteenzettingen dateeren uit een tijd lang vóór de synodes zich over deze kwesties uitspraken! Nu Ds Feenstra evenwel, nadat de synode sprak en daarbij zijn beschouwingen nadrukkelijk afwees, zwijgt, moogt U niet anders aannemen, dan dat Ds Feenstra zich bij de verklaringen van zijn synodes heeft neergelegd en conscientieus en scrupuleus aan haar minimumeisch n.l. „niets te leren dat met die leeruitspraken niet ten volle in overeenstemming is“, gehoorzaam is en blijft“.

Inderdaad zoo'n opmerking houdt steek! Maar thans is de situatie grondig gewijzigd! Nu hebben de Synodes gesproken!

En nu heeft Ds Feenstra zijn boek opnieuw in het licht gegeven.

En nu doet zich deze vraag voor: hoe spreekt Ds Feenstra thans?

Het zou nu weer mogelijk zijn, dat Ds Feenstra aan den Uitgever geschreven had: Mijnheer Kok, ik heb geen tijd om mij met dat boek nog eens bezig te houden — drukt U het maar onveranderd af! In dat geval zou men weer kunnen zeggen: „Ja, in het boek van Ds Feenstra is alles wat U noemde ongetwijfeld ook nu weer te lezen, maar, denkt U er om: dat boek is niets dan een onveranderde overdruk van de eerste uitgave! Ook Dr Kuiper heeft wel eens, zelfs nadat hij publiek verklaard had op een bepaald punt van opinie veranderd te zijn, zijn vroegere opvattingen in een nieuwe uitgave van het desbetreffende boek toch nog weer onveranderd laten afdrucken!“

En weer zou men moeten zeggen: Ja, in die opmerking zit wel iets, waar we mee moeten rekenen.

Al moet er weer aanstonds worden bijgevoegd, dat een predikant, die na een belangrijke beslissing van zijn synode een boek schrijft, of opnieuw laat verschijnen, de plicht heeft nauwkeurig na te gaan, of wat

hij in het licht zendt wel geheel en al conform de door zijn synode zoo juist vastgestelde „goddelijke waarheden“ is!

Evenwel, óók een opmerking als deze is hier van geenerlei betekenis.

Want Ds Feenstra heeft zijn boek zorgvuldig nagekeken en omgewerkt.

We ontvangen dus in zijn nieuwste publicatie zonder eenige restrictie de weergave van wat hij nu, na de proclamatie van de nieuwe synodale leer over de genoemde kwesties denkt.

We zullen thans meedeelen wat Ds Feenstra over de verschillende in geding zijnde kwesties doceert.

Om het beeld daarvan zoo scherp mogelijk te fixeren, zullen we Ds Feenstra zelf aan het woord laten komen terwijl we dat, wat hij in deze nieuwe uitgave van zijn boek aan datgene wat reeds in de eerste uitgave werd afgedrukt, heeft toegevoegd, met vette letters zullen aanduiden. We kunnen dat te gemakkelijker omdat hij in deze nieuwe editie van wat hij vroeger schreef slechts een enkel woord heeft waggelaten, doch er wel een en ander heeft tusschengevoegd.

We geven eerst enkele uitspraken van Ds Feenstra over den doop.

„Er is wel niemand — zoo betoogt hij — die meent, dat de Doop en de zaligheid elkaar volkomen dekken. Niet alle gedoopten worden zalig. Er zullen zeer velen verloren gaan, die het merk- en veldteken van den Heere Jezus dragen.“¹⁾ De Doop werkt de zaligheid niet. De kinderen der geloovigen worden gedoopt, omdat zij behooren tot het verbond der genade. Niet, omdat wij veronderstellen, dat zij wedergeboren zijn, maar omdat wij weten, dat zij bondelingen zijn. Evenals er onder degenen, die belijdenis hebben afgelegd, hypocrieten zijn, zoo hebben wij bij de gedoopten ook te onderscheiden tusschen kaf en koren. „Jakob heb Ik liefgehad en Ezau heb Ik gehaat“. Maar daarom mag de Doop het niet ontgelden.“²⁾

De doop mag het dus niet ontgelden.

Maar hoe zit het dan met de vele gedoopten, die niet zalig worden?

Men hoort: „De gedoopten moeten op hun roeping gewezen worden. Zij hebben de beloften des Heeren te aanvaarden door het geloof. Zij moeten wandelen in de wegen des Heeren. Niet zij hebben gekozen, maar Christus heeft beslag op hen gelegd. Er is geen zelfbeschikkingsrecht. In het verbond der genade worden wij, zonder dat wij kiezen, geplaatst. Dat is een groot voorrecht. Daarom zullen zij met vele slagen geslagen worden, als bondelingen door eigen schuld en moedwilligheid verloren gaan. En dat, terwijl zij zoo heerlijke beloften hebben ontvangen.“³⁾

Velen redden zich uit deze moeilijkheid — aldus Ds Feenstra — trachten dit althans te doen, door een „uitwendig“ en een „inwendig“ verbond te construeren. De geloovigen behooren dan tot het „inwendige“, de hypocrieten tot het „uitwendige“ verbond.

Maar van deze theorie moet hij niets hebben!

„Zoo krijgt men — aldus betoogt hij — „een kerkje in de kerk“, en kweekt men lijdelijkheid. Allen, die Christus niet als Koning willen erkennen, kunnen dan zeggen: „wij zijn nooit in het verbond geweest, wij hebben er wel uitwendig bij behoord, maar God heeft ons niet gerekend bij het inwendig verbond, zodat wij feitelijk niet eens echt gedoopt zijn“. Zoo krijgt God de schuld!“⁴⁾

En met instemming haalt hij een woord aan van Calvijn, dat de sacramenten zoowel aan goeden als

¹⁾ In den eersten druk stond hier bij „op hun voorhoofd“. ²⁾ p. 440; ³⁾ Idem; ⁴⁾ p. 441.